

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 170. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296914864/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Denne Schönheyder, hvis indflydelse herefter gør sig stærkt gældende i Ewalds liv, er kun et år ældre end digteren selv. Men han ejer al den sikkerhed, som et godt embede, medborgeres agtelst, grundfæstet tro og en vis mangel på fantasi kan give et menneske. Derfor kan man i breve høre ham formane og irettesætte den jævnaldrende Ewald, som om denne var et uvornt barn. I øvrigt er Schönheyder velvillig. Han hjælper Ewald, hvor han kan, og han betragter det som sin opgave at vejlede digteren til det, der for ham selv står som de dyreste goder: et ærbart levned og en ydmyg tro på Gud.

Under disse omstændigheder oplever Ewald i Rungsted – sin lykkeligste tid. Hans følelse af digterisk styrke slår ud i genial selvtillid. Verdens vidunderlighed blomstrer i hans indre, og han ved sig i stand til både at rumme og fortolke den.

I Rungsted – i slutningen af 1774 – begynder Ewald også at skrive sin selvbiografi, *Levnet og Meeninger*.

7. Den selvbiografiske genre

Den genre, som Ewald hermed bevæger sig ind i, er dybt rodfæstet i europæisk kultur. Den har sit udspring i den kristne tradition for samvittighedsprøvelse, en tradition der i de første århundreder efter vor tidsregning dels afsatte skriftemålets sakramente, dels førte til en egentlig konfessionslitteratur. Historiens første selvbiografi, der skyldes kirkefaderen Augustin (354-430), bærer netop titlen *Confessiones (Bekendelser)*. Den fortæller om det syndige levned, som Augustin førte frem til sit 32. år, da han pludselig fik en religiøs oplevelse og lod sig omvende til kristendommen. I erindringens perspektiv fordømmer han sin egen ungdom, men ser dog samtidig i begivenhederne Guds finger, der ubevidst for ham selv ledte frem mod omvendelsen. Selvbiografien bliver til i et spændingsfelt mellem det levede liv og forsynets plan, mellem et menneskeligt og et guddommeligt perspektiv; men der råder ingen tvivl om styrkeforholdet. Augustins liv tilhører i dybeste forstand ikke ham selv, men Gud; og her ligger det, der adskiller ikke bare hans bekendelser, men hele den middelalderlige selvbiografi fra genrens senere historie.

At Ewald har kendt Augustin, da han skrev sit eget levned, ses allerede af det faktum, at han citerer ham i teksten (s. 101). Vigtigere er